

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל

נגב קרמיקה - שיש אלוני

נגב קרמיקה בע"מ (להלן: "נגב") ושיש אלוני בע"מ (להלן: "אלוני") הגישו בקשה, לפי סעי' 14 לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח 1988- (להלן: "חוק ההגבלים"), לפטור מהחובה לקבל את אישור בית-הדין להגבלים עסקיים. מן הטעמים אשר יפורטו להלן, החלטתי ליתן את הפטור המבוקש, לתקופה של שלוש שנים.

נגב עוסקת בעיקר בייצור, יבוא ושיווק של אריחי קרמיקה, וכן של מוצרים נוספים הקשורים לענף הקרמיקה, כלי עבודה וכלים סניטריים. נגב גם מייצגת יצרנית איטלקית של חומרי הדבקה בשם Mapei. אלוני עוסקת בעיקר ביבוא ושיווק של שיש, גרניט, אריחי טרצו, קרמיקה, כלים סניטריים, פסיפס, פרקט וצפחה. אלוני גם מייצגת יצרניות זרות של חומרי איטום: Pakora ו-Toro.

כאמור, נגב מייצגת יצרנית זרה של חומרי הדבקה, ואלוני מייצגת יצרניות זרות של חומרי איטום. עתה החליטו נגב ואלוני להקים חברה משותפת אשר תעסוק בשני התחומים - חומרי הדבקה וחומרי איטום לענף הריצוף והחיפוי. נגב ואלוני תחדלנה מלעסוק בתחומים אלה בעצמן, וטיוטת ההסכם להקמת החברה המשותפת אף כוללת התחייבות של כל צד לא להתחרות בחברה המשותפת.

על-פי הוראות סעי' 14 לחוק ההגבלים, יש מקום ליתן פטור כאשר ההסדר המוצע אינו מגביל את התחרות באופן משמעותי. במקרה זה, יש לבחון את השפעותיו האפשריות של ההסדר המוצע על התחרות בשתי זירות. הזירה האחת הינה התחום של חומרי הדבקה וחומרי איטום, והזירה השנייה הינה תחומי העיסוק העיקריים של נגב ואלוני.

בתחום של חומרי איטום והדבקה, השתכנעתי כי ההסדר יגביל את התחרות באופן לא משמעותי בלבד. על-פי הנתונים שהצדדים להסדר הציגו בפני, חלקם של שני הצדדים ביחד בתחום זה אינו מגיע ל-4%. לאור נתח השוק הקטן שבו מדובר, לא מצאתי כל סיבה לחשוש, כי פעילות משותפת של נגב ואלוני בתחום זה תוביל לפגיעה בתחרות. אדרבה, יש מקום לצפות - כפי שהצדדים הביעו

בפני את ציפיותם - כי פעילותם המשותפת בתחום זה תאפשר להם להתחרות ביתר שאת מול גורמים השולטים על נתחי שוק גדולים יותר בתחום זה. בין השאר, נגב ואלוני מצפים לכך, כי החברה המשותפת תוכל להציע ללקוחות תמיכה טכנית-מקצועית ברמה גבוהה יותר ממה שכל אחת מהן היתה יכולה להציע לבד.

ההסדר המוצע מתייחס אך ורק לתחום של חומרי הדבקה ואיטום, ואין הצדדים מבקשים פטור לגבי תחומי העיסוק העיקריים שלהם - קרמיקה, שיש וכו'. עם זאת, יש לציין כי קיימת חפיפה בתחומי העיסוק של נגב ואלוני, והן מתחרות זו מול זו, בעיקר, בתחום של אריחי קרמיקה. ידוע הדבר, כי שיתוף פעולה בתחום אחד עלול בקלות לגלוש לתוך תחום שני, ומסיבה זו יש לגשת בזהירות רבה לבקשה של מתחרים לאפשר שיתוף פעולה ביניהם, אף כאשר נושא שיתוף הפעולה לכאורה אינו קשור לתחום שבו הם מתחרים. ככל שהתוצאות שניתן לייחס לשיתוף פעולה בתחומי הפעילות העיקריים הן יותר פוגעניות מבחינת התחרות, כך יתעצם הכורח שלא לאשר כל שיתוף פעולה בין שני מתחרים.

במקרה זה, חלקם המצרפי של נגב ואלוני משוק הקרמיקה בארץ, מוערך כמגיע כדי 20%-25%, כאשר חלקה של נגב גדול בהרבה מזה של אלוני. בנסיבות המקרה, החשש מגלישת ההסדר לתחום הקרמיקה כולו (דבר האסור כמובן בתכלית האיסור על פי דין), איננו מצדיק סירוב הבקשה למתן הפטור המבוקש. במיוחד, כאשר הפטור האמור מותנה על ידי בכך נציגי המבקשות להנהלת החברה לא יהיו מנהלי שיווק בתחומי העיסוק העיקריים של כל אחת מהחברות, ולא אנשים הכפופים להם.

יש להבהיר, כי פטור זה מתייחס אך ורק לתחום של חומרי איטום והדבקה. אין במתן פטור זה היתר לתיאום בין נגב ואלוני בכל תחום אחר, בין אם במסגרת החברה המשותפת ובין אם לאו. כמו-כן, ההתחייבות לא להתחרות שבסעי' 5(ה) לטיוטת ההסכם תחול רק על התחום של חומרי איטום והדבקה, למרות שההגדרה של "המוצרים" בסעי' 2.ב לטיוטת ההסכם כוללת גם "כל מוצר אחר...".

הצדדים ביקשו לקבל פטור בלתי מוגבל בזמן, אך הם לא נימקו את בקשתם. באופן עקרוני, כל פטור יינתן לתקופה מוגבלת. בתום התקופה, יוכלו הצדדים לבקש פטור לתקופה נוספת, והממונה יבחן את בקשתם גם לאור הלקחים מיישום ההסדר בפועל במשך התקופה הראשונית. אמנם, אין לפסול באופן מוחלט את האפשרות של מתן פטור בלתי מוגבל בזמן במקרה מתאים, אך על פני הדברים אין בנסיבות המקרה הנוכחי כדי להצדיק מתן פטור בלתי מוגבל בזמן - וכאמור, הצדדים עצמם לא הצביעו על נסיבות כאלה בבקשתם. על-כן, הפטור הניתן בזה יהיה מוגבל לתקופה של שלוש שנים.

הצדדים צירפו לבקשתם טיוטה של הסכם. לאחר החתימה, יעבירו הצדדים לממונה העתק של ההסכם החתום, תוך ציון כל סטייה מהותית מן ההוראות הכלולות בטיוטת ההסכם אשר צורפה לבקשה.

לאור האמור לעיל, שוכנעתי כי בכפוף לתנאי האמור לעיל, ההסדר המוצע מגביל את התחרות בעסקים באופן לא משמעותי, ועל-כן החלטתי, בהתאם לסמכותי לפי סעי' 14(א) לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח 1988-, לפטור את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר.

פטור זה מותנה בכך, שנציגיהן של נגב ואלוני בהנהלת החברה המשותפת לא יהיו מנהלי שיווק בתחומי העיסוק העיקריים של נגב ואלוני, וגם לא אנשים הכפופים להם.

פטור זה ניתן לתקופה של שלוש שנים מיום מתן הפטור.

החלטתי זה נתונה לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על-ידי ארגון צרכנים, איגוד עסקי או כל הרואה עצמו נפגע מההסדר שעליו ניתן הפטור. כמו כן אשוב אני ואעיין בהחלטה זו, ביוזמתי או בעקבות פנייה, בכל מקרה של שינוי נסיבות, או אם יימצא שהנתונים שהוצגו בפני כתשית לבקשה אינם מדויקים.

ד"ר יורם טורבוביץ
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ט"ו בתמוז, תשנ"ו
2 ביולי 1996